

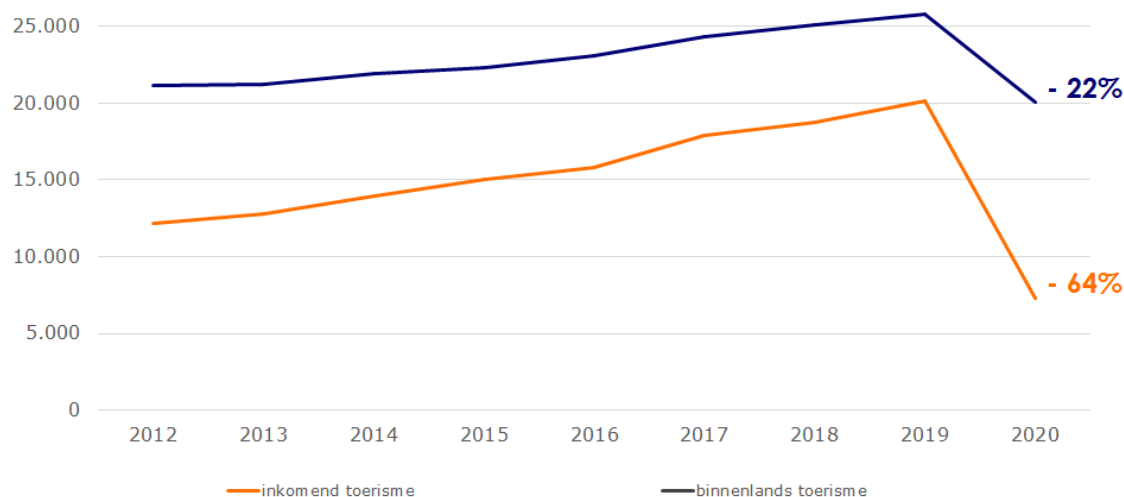
Verblijfstoerisme in Nederland in 2021

Update verwachting in 2 varianten

Team Intell & Insights
NBTC

Toerisme is hard geraakt als gevolg v/d coronapandemie; in het bijzonder het inkomend toerisme

Het (internationaal) toerisme is hard geraakt als gevolg van de wereldwijde pandemie veroorzaakt door het coronavirus. Zo ook Nederland. In het vroege voorjaar van vorig jaar kwam het toerisme vrij abrupt ten einde en bleven de meeste bedden in toeristische accommodaties opeens leeg. Gelukkig is dat niet het hele verdere jaar zo gebeven, maar de impact van de coronapandemie op het verblijfstoerisme in Nederland in 2020 was groot. De goede zomer (voor bepaalde segmenten) heeft het verlies van het voor- en najaar niet kunnen compenseren. Het binnenlands verblijfstoerisme is in 2020 met 22 procent gedaald naar 20 miljoen aankomsten in de Nederlandse logiesaccommodaties. Het inkomend toerisme werd nog veel harder geraakt, de daling hier was 64 procent in 2020 t.o.v. 2019. In 2020 ontving ons land geen 20+ miljoen, maar bijna 7,3 miljoen buitenlandse verblijfgasten, voornamelijk Duitsers.

Bron: Statistiek Logiesaccommodaties, CBS

Sinds eind 2020 zijn er verschillende vaccins tegen het coronavirus beschikbaar en inmiddels heeft dat geleid – samen met alle doorgemaakte besmettingen – tot substantiële (tijdelijke) resistentiegraden in ons land en voor het toerisme naar ons land belangrijke herkomstmarkten. Hoe meer mensen beschermd zijn tegen het virus hoe minder risicovol het is om bepaalde maatregelen, zoals reisrestricties, los te laten. Aan de andere kant zorgt een steeds weer muterend virus voor veel onzekerheid en daarmee blijft voorzichtigheid geboden. Dat zien we ook terug in reis- en vakantie-intentie. Een groot deel van de mensen wil graag weer op vakantie (al zijn dit er nog altijd wel minder dan voorheen), maar men blijft voorzichtig, getuige een veel grotere voorkeur dan voor corona voor vakanties in eigen land, autovakanties, vakanties in zelfstandige accommodaties en vakanties in een natuurlijke (ruimtelijke) omgeving. Dit alles heeft vanzelfsprekend effect op het verblijfstoerisme in Nederland in 2021. Er is nog altijd veel onzekerheid of later dit jaar het begin van het herstel van internationaal toerisme zijn intrede doet en daarmee internationaal reizen weer steeds meer en beter mogelijk zal zijn.

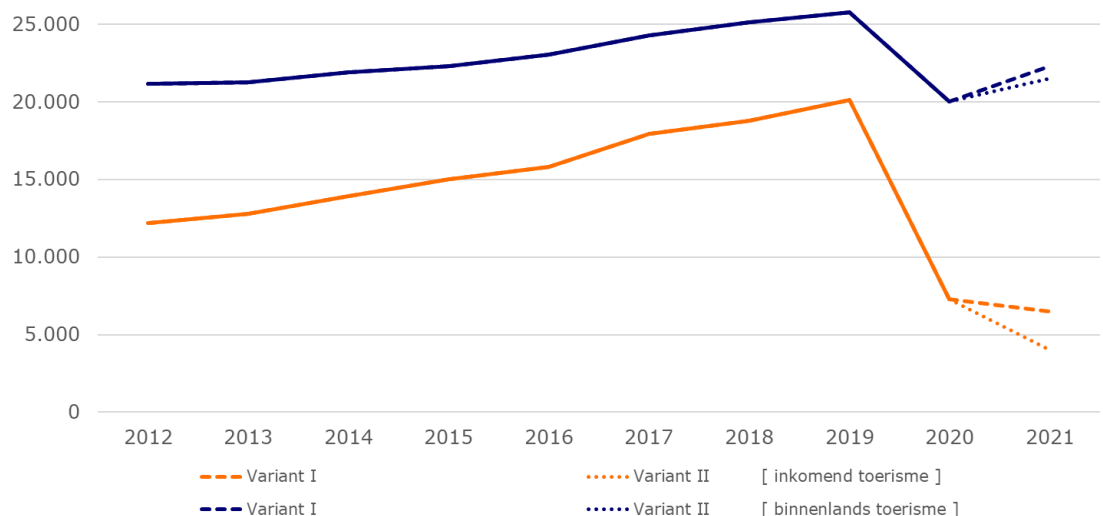
Aan het begin van het jaar had nagenoeg niemand voorzien dat in zoveel landen gedurende zo'n lange periode strenge lockdowns van kracht zouden worden. Dit heeft natuurlijk effect gehad op het toerisme. Internationaal toerisme was nauwelijks mogelijk, alleen essentiële reizen konden worden ondernomen. Op basis van de (voorlopige) cijfers van het CBS tot en met april hebben we onze verwachting over het verblijfstoerisme van Nederland in 2021 aangepast aan de kennis van nu en teruggebracht van drie naar twee varianten. Met deze twee varianten brengen we de reëel geachte uitersten in kaart, rekening houdend met alle onzekerheden die er nog altijd zijn, zeker in het licht van een zich steeds verder muterend virus.

Gezien de grote onzekerheid met betrekking tot de bestrijding van het coronavirus en de snelheid waarmee het toerisme zich kan herstellen, kent onze verwachting twee varianten:

- I. In de loop van kwartaal 3 is de situatie in de ziekenhuizen in Nederland door het virus aanzienlijk verbeterd en dat betekent dat de lockdown ten einde is en er weer meer ruimte is voor vermaak en vakantie. Nog niet alle coronamaatregelen zijn van tafel en de 1,5m samenleving is nog steeds van kracht, maar gedurende de zomer komen de bezoekers uit onze buurlanden weer (beperkt) naar ons land. Door de invoering van het Europese digitale coronacertificaat is reizen binnen Europa (intra-continentaal) in principe goed mogelijk. Dat betekent ook dat een deel van de Nederlanders hun zomervakantie in het buitenland doorbrengt, al zijn er genoeg die deze gok niet durven te wagen. Intercontinentaal reizen begint later dit jaar vanuit sommige continenten (bv. Noord-Amerika) weer op te starten, maar er zijn ook continenten (w.o. Azië) waar dit meer tijd vraagt.
- II. In scenario II blijft het toerisme gedurende het gehele jaar 2021 hinder ondervinden van het coronavirus. Er zijn wel perioden waarin er tijdelijk wat meer mogelijk is, maar het virus is met haar mutaties nog niet onder controle. Dat maakt dat aanscherping van restricties / maatregelen en negatieve reisadviezen ook steeds weer op de loer liggen. Qua toerisme wordt 2021 hiermee een enigszins vergelijkbaar jaar aan 2020.

Verwachting verblijfstoerisme in Nederland

Los van de variant zal het binnenlandse verblijfstoerisme een groei en het inkomend toerisme een verdere daling laten zien ten opzichte van 2020. De mate van groei en daling is nog onzeker, getuige het beeld dat de twee varianten geven.

Bron: Statistiek Logiesaccommodaties, CBS. 2021: verwachting NBTC

Verwachting in twee varianten

De ontwikkeling van het inkomend toerisme in 2021 zal naar verwachting dalen tussen -10% en -45%; voor binnenlands toerisme loopt de verwachting uiteen van +7% naar +11%

Ook wanneer het beste scenario werkelijkheid wordt, is het inkomend toerisme in 2021 nog slechts een derde van het niveau t.o.v. pré-Corona

Bestedingen worden nog harder geraakt

Wereldwijd liggen de internationale aankomsten in 2021 -63% tot -75% lager dan voor Corona

Het herstel van het inkomend toerisme verloopt gefaseerd; het toerisme vanuit de buurlanden komt als eerste op gang

Nederland zal in 2021 naar schatting tussen de 4,0 miljoen (- 45% t.o.v. 2020) en 6,5 miljoen (- 10%) buitenlandse verblijfsgasten ontvangen. Zelfs in het beste scenario zitten we nog maar op bijna **een derde van het niveau** van het aantal internationale gasten in 2019. Het niveau waar we in dit scenario op uitkomen is vergelijkbaar aan het niveau van 1995. Vanwege het uitblijven van (georganiseerd) zakelijk bezoek en een veranderende bezoekersmix dalen de bestedingen van de buitenlandse toeristen nog harder dan de aantallen; in de beste variant bedragen de directe bezoekersbestedingen nog slechts bijna **een kwart van het niveau** van 2019.

De binnenlandse markt komt in 2021 naar verwachting uit tussen de 21,5 en 22,3 miljoen aankomsten van Nederlanders in de diverse logiesaccommodaties in eigen land. Dit is een ontwikkeling die varieert van + 7% tot + 11% in vergelijking met voorgaand jaar. Ondanks deze groei komt het binnenlands verblijfstoerisme in 2021 uit **op ca. 85 procent van het niveau** van 2019. Het niveau in 2021 is voor toerisme in eigen land vergelijkbaar met het niveau van 2015.

Ter referentie, de wereld toerisme organisatie (UNWTO) heeft haar verwachting naar beneden bijgesteld en gaat inmiddels uit van een tweetal scenario's. Hierin verschilt het moment in 2021 waarop het wereldwijde internationale toerisme begint te herstellen, omdat reisrestricties meer en meer worden losgelaten en het consumentenvertrouwen zich verder herstelt. Afhankelijk van het scenario komt het wereldwijde internationale toerisme in 2021 uit op - 63% tot - 75% van het niveau voor de coronapandemie (2019). Bijna de helft van alle experts bij de UNWTO ziet het internationale toerisme niet voor 2024 herstellen tot het niveau van 2019.

Verwachting naar herkomstmarkt

Los van het feit dat het nog steeds moeilijk blijft in te schatten vanaf welk moment de situatie in Nederland en andere belangrijke herkomstlanden meer onder controle komt en dan ook blijft, is er wel in algemene zin iets te zeggen over langs welke route het herstel van het toerisme zich zal inzetten vanaf dat moment. Daarnaast blijkt uit verschillende onderzoeken dat de behoefte van consumenten om erop uit te gaan zodra dit weer mogelijk is zeer groot is. Aan de wil om te gaan lijkt het dus niet te ontbreken. Wel spelen bij het boeken van een reis en de keuze van een bestemming andere criteria een rol als voorheen, zeker zolang het virus nog een rol in de samenleving speelt.

Fases van herstel

Het herstel van toerisme zal gestuwd worden door twee segmenten die als eerste gaan toenemen, dat is reizen om familie, vrienden en kennissen te bezoeken én de vakantiemarkt. Het herstel van de zakelijke reismarkt zal langer op zich laten wachten, al helemaal waar het grote internationale bijeenkomsten betreft.

Om te beginnen neemt binnen het toerisme in alle landen het binnenlands toerisme weer toe, gevolgd door het reizen op kortere afstanden naar het buitenland. Dit betreft veelal bezoek aan buurlanden en de auto zal hierbij het favoriete vervoermiddel zijn. Dat is relatief veilig en brengt veel flexibiliteit. De daaropvolgende fase is het verdere herstel van het reizen binnen het eigen continent, in ons geval binnen Europa. De lancering van het Europese digitale coronacertificaat heeft hierin een faciliterende en enigszins stimulerende rol. Als laatste zal de intercontinentale vraag weer goed herstellen is ieders verwachting. Hoe snel deze fases zich opvolgen blijft afwachten. Het kan snel gaan, maar bepalend zal ook zijn of het toegenomen internationaal reisverkeer niet als negatief bijeffect heeft dat het virus meereist. In dat geval is het niet 3 uit te sluiten dat er op de rem getrapt wordt.

VERWACHTING VERBLIJFSTOERISME 2021						
ALLE ACCOMMODATIES	Gasten (x 1.000)					
	2019	2020	I	2021*		
				+/-	II	+/-
Binnenlands	25.787	20.035	22.290	11%	21.510	7%
Inkomend						
<i>Europa</i>	16.051	6.547	6.250	-5%	3.860	-41%
- Duitsland	6.175	3.283	3.070	-7%	2.135	-35%
- België	2.507	1.102	1.350	23%	735	-33%
- Groot-Brittannië	2.402	595	400	-33%	165	-72%
- Frankrijk	963	386	365	-5%	250	-36%
- Overig Europa	4.004	1.181	1.065	-10%	575	-51%
<i>Amerika</i>	2.181	384	135	-65%	75	-80%
- USA	1.564	266	105	-60%	70	-73%
<i>Azië</i>	1.473	253	95	-62%	65	-75%
- China (incl. Hong Kong)	369	54	25	-50%	25	-56%
<i>overige intercontinenten</i>	424	81	35	-58%	25	-71%
Subtotaal inkomend	20.129	7.265	6.515	-10%	4.020	-45%
Totaal	45.916	27.301	28.805	6%	25.535	-6%

* Aangepaste verwachting 2021 in een tweetal scenario's ivm onzekerheid rondom impact Coronavirus op en herstel van binnenlands & inkomend toerisme (afgerond op vijfduizendtallen)

- I Reizen vanuit Europese landen (soms beperkt) mogelijk per zomer 2021 -> later in het jaar vaker gevolgd door intra-continentaal reizen (maar nog niet vanuit alle continenten)
- II In de zomer van 2021 is reizen vanuit Europese landen weliswaar (enigszins) mogelijk, maar in het najaar volgen door virusvarianten nieuwe perioden van restricties en reisbeperkingen met slechts weinig mogelijkheden tot grensoverstijgend bezoek

Bron: Statistiek Logiesaccommodaties, CBS. 2021: verwachting NBTC

Bovenstaande tabel laat zien dat over het algemeen de verwachting is dat het aantal verblijfs-gasten minder hard zal dalen wanneer een land dichterbij Nederland is gelegen. Ook in het meest positieve scenario laten nagenoeg alle Europese herkomstlanden een verdere daling zien in aantallen gasten ten opzichte van vorig jaar en in het slechtere scenario zal deze terugloop nog sterker zijn. Belangrijkste reden hiervoor is dat de eerste zes maanden van dit jaar in diverse landen werden gekenmerkt door zeer strenge coronamaatregelen die vaak samengingen met reisbeperkingen. En dat in het jaar waarmee we vergelijken, 2020, nog 2,5 maand lang geen enkele coronabeperking bestond. De groei die verwacht wordt voor België hangt samen met het feit dat dat land in het voorjaar van 2020 min of meer volledig gesloten grenzen had, waar dat in 2021 niet het geval was. Daarnaast kiezen Belgen relatief snel voor een vakantie buiten het eigen land i.v.m. de beperktere omvang van hun eigen land.

In beide varianten kiest een groot deel van de Nederlanders voor een zomervakantie in eigen land in plaats van voor een buitenlandse bestemming. Daarnaast is de angst voor het virus inmiddels minder groot, waardoor Nederlanders (weliswaar in mindere mate dan in normale tijden) er soms wel gewoon voor kozen om er tijdens de lockdown even tussenuit te gaan in eigen land. Vandaar dat het binnenlands toerisme in beide varianten dit jaar groeit vergeleken met voorgaand jaar. Er wordt echter ook nog steeds substantieel minder zakelijk in eigen land gereisd, en zolang dat nog niet herstelt, bereiken we niet snel het niveau van 2019.

De belangrijkste herkomstmarkt Duitsland laat naar schatting een daling t.o.v. 2020 zien van -7% tot -35%

Toelichting op verwachting verblijfstoerisme 2021

De in dit document gepresenteerde verwachting is tot stand gekomen op basis van beschikbare data en inzichten, aangevuld met kennis van collega's uit de verschillende herkomstlanden. Basis voor de verwachting vormde de data van de Statistiek Logiesaccommodaties (SLA) van het CBS (tot en met april 2021). NBTC heeft - met de kennis van nu - voor 2021 diverse doorrekeningen op deze data gedaan. Rekening houdend met zaken als: de geldende RIVM-richtlijnen, de van kracht zijnde overheidsmaatregelen, fysieke reisbeperkingen als gesloten grenzen, gouvernementele reisadviezen, vaccinatiegraden, quarantaine regels en verplichte testresultaten (het kunnen reizen), reisintentie (de wil om te reizen), verdere uitrol vaccinatieprogramma's, indicatoren als GDP, werkloosheid en consumentenvertrouwen, mogelijkheden om te reizen (per trein of vliegtuig), de mate van impact die we in 2020 / begin 2021 zagen en verwachtingen van relevante derden. Omdat er nog steeds veel onzeker is en de situatie in de diverse landen aan wijzigingen onderhevig is, bestaat de geupdate verwachting over 2021 uit twee varianten.

Bij het opstellen van deze verwachting waren dit onze uitgangspunten:

- Tot half juni gold het advies om niet naar Nederland te reizen indien dit niet strikt noodzakelijk is. Voor iedereen die in Nederland aankwam gold een quarantaineplicht (10 dagen, met een negatieve test kan dit verkort worden tot 5/6 dagen). Deze verplichting geldt nog steeds voor reizigers die uit gebieden komen met een zeer hoog coronarisico.
- Per 1 juli heeft de Europese Unie een digitaal corona certificaat dat ook in Nederland geldig is.
- Er is nog steeds een Europees inreisverbod van kracht voor reizigers uit landen buiten de EU die nog niet volledig zijn gevaccineerd.
- Verschillende fasen in herstel: eerst binnenlands, dan buurlanden (auto), rest Europa (vlieg) en als laatste intercontinentaal. De segmenten die binnen het toerisme als eerste weer terugkeren zijn het bezoeken van familie, vrienden en kennissen en leisure (vakantie / er even tussenuit).
- Zakelijk herstel zal langer op zich laten wachten (meer online / nog geen congressen etc.). Dit betekent dat landen met een relatief groot aandeel zakelijk harder geraakt worden.
- De verhouding binnen- en buitenlandse gasten in ons land schuift op ten gunste van binnenlands.
- Door de 1,5m samenleving is er nog steeds sprake van minder capaciteit.
- In 2021 zullen er nog geen tot weinig grote internationale publieksevenementen zijn; de risico's en de onzekerheid om met te organisatie te starten zijn nog te groot.
- Vakanties krijgen een andere invulling, bepaalde bestemmingen, zoals een natuurlijke / rustige omgeving, winnen aan populariteit.
- Gezondheid & veiligheid(sprotocollen) zullen (extra) belangrijk worden. Mensen willen het risico mijden onverwacht in quarantaine te moeten (op bestemming of na terugkomst thuis).
- Er wordt kort van te voren geboekt en de behoefte aan flexibiliteit is groot.